

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. liepos 30 d. Nr. 21RE2-240 (AG2-276/17-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilijos Astrauskienės ir Lauros Bernikienės,

2026 m. liepos 30 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų X. Y. bei Y. Y. skundą atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl vaiko situacijos vertinimo sprendimo dalies panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyriuje (toliau – ir Komisija) priimtas nagrinėti pareiškėjų X. Y. bei Y. Y. skundas atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba), kuriuo prašoma:

1. panaikinti Tarnybos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) (pastaba, Tarnybos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini), toliau – ir Sprendimas) dalį, kurioje nustatyta, kad buvo pažeista vaiko teisė į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis, ir konstatuota, kad motina X. Y. ir tėvas Y. Y. šią vaiko teisę nepakankamai užtikrino;

2. įpareigoti Tarnybos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių per Komisijos nustatytą terminą atlikti naują vaiko situacijos vertinimą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, objektyviai įvertinant: 1) (duomenys neskelbtini); 2) PPT rekomendacijas dėl (duomenys neskelbtini); 3) ar ugdymo įstaigoje faktiškai buvo užtikrinta vaikui pagal (duomenys neskelbtini) reikalinga priežiūra, (duomenys neskelbtini); 4) įvykio aplinkybes mokykloje, įskaitant pareiškėjų nurodomas aplinkybes dėl vaikui reikalingos pagalbos ir priežiūros neužtikrinimo įvykio metu; 5) tėvų veiksmus, iniciatyvas ir siūlymus, kuriais buvo siekiama vaikui reikalingos pagalbos mokykloje; 6) ar išvada dėl tėvų pareigų vykdymo yra teisiškai pagrįsta ir pakankamai motyvuota.

Pareiškėjai nesutinka su Sprendimo dalimi ir jame padaryta išvada, kad pareiškėjai (vaiko tėvai), nepakankamai užtikrino vaiko teisę į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis. Pareiškėjų vertinimu, ši išvada yra nepagrįsta, nepakankamai motyvuota ir priimta neįvertinus visų reikšmingų aplinkybių: vaiko (duomenys neskelbtini), ugdymo įstaigoje privalomos užtikrinti pagalbos trūkumo, realių įvykio aplinkybių mokykloje bei aktyvių, nuoseklių tėvų veiksmų, siekiant vaikui visapusiškai reikalingos pagalbos. Paaaiškina, kad pareiškėjų sūnui (duomenys neskelbtini). Pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – ir PPT) vertinimo išvadose jam rekomenduota nuolatinė ir nuosekli pagalba mokykloje, įskaitant

mokinio padėjėjo paslaugas. Šios aplinkybės yra reikšmingos ne formaliai, o dėl to, kad pareiškėjų sūnui (duomenys neskelbtini). Tarnybos akcentuojamas pirminis vaiko veiksmas (duomenys neskelbtini) pareiškėjų vertinimu, turėjo būti vertinamas atsižvelgiant į pareiškėjų sūnaus (duomenys neskelbtini), o ne automatiškai siejamas su netinkamu tėvų auklėjimu. Pareiškėjai taip pat nesutinka su tuo, kaip įvykio aplinkybės buvo įvertintos policijos nutarime. Pažymi, kad minėtą nutarimą ginčija atskira tvarka.

Pareiškėjai teigia, kad Tarnyba Sprendime oficialiai pripažįsta ir fiksuoja, kad pareiškėjai geranoriškai bendradarbiauja, priima specialistų siūlomas paslaugas, nuolat lankosi pas reikiamus specialistus, domisi vaiko poreikiais ir aktyviai stengiasi keisti situaciją pagal galimybes. Pareiškėjai, patys savo iniciatyva kreipėsi dėl sūnaus (duomenys neskelbtini), siekdami geriau suprasti vaiko būklę ir užtikrinti jam reikalingą pagalbą. Dėl šios priežasties skundžiamame Sprendime egzistuoja akivaizdus vidinis prieštaravimas: viena vertus, institucija konstatuoja tėvų bendradarbiavimą, pagalbos priėmimą ir pastangas spręsti situaciją, kita vertus – daro neigiamą išvadą, kad tėvai nepakankamai užtikrina vaiko teises. Sprendime nepakankamai paaiškinta, kaip šie teiginiai suderinami tarpusavyje ir kodėl, nepaisant pareiškėjų aktyvių veiksmų, priimtas pareiškėjams nepalankus sprendimas.

Sprendime nepagrįstai ignoruojama esminė aplinkybė – incidentas (duomenys neskelbtini). Todėl turėjo būti įvertinta ir ugdymo įstaigos pareiga užtikrinti vaikui saugią aplinką, tinkamą priežiūrą ir jo (duomenys neskelbtini) ugdymosi poreikius atitinkančią pagalbą. Mokykla turėjo teisinę pareigą užtikrinti pareiškėjų sūnui saugią aplinką bei jo (duomenys neskelbtini) atitinkančią priežiūrą, tačiau, pareiškėjų teigimu, įvykio metu ši pagalba faktiškai nebuvo užtikrinta: mokinio padėjėjos šalia vaiko nebuvo, o klasėje buvusios dvi mokytojos situacijos tarp mokinių nematė ir laiku nesuvaldė. Pareiškėjai nebuvo pasyvūs ir ugdymo įstaigos atžvilgiu. Siekdami užkirsti kelią konfliktams, 2026 m. kovo mėnesį vykusiam susitikime su mokyklos direktoriumi, pavaduotoju, klasės auklėtoja, mokinio padėjėja bei Švietimo skyriaus atstove patys siūlė papildomus pagalbos būdus. Informavo mokyklos vadovybę apie galimybę gauti specialistų pagalbą iš (duomenys neskelbtini), kuriam reikalinga trišalė sutartis. Mokyklos direktorius pažadėjo išsiųsti atitinkamą prašymą, tačiau savo pažado neištesėjo ir prašymo neišsiuntė. Ugdymo įstaigos veiksmai ar neveikimas, susiję su vaikui reikalingos pagalbos ir saugios aplinkos užtikrinimu, turėjo būti įvertinti prieš darant išvadą dėl tėvų pareigų vykdymo.

Pareiškėjai teigia, kad Tarnyba skundžiamame Sprendime formaliai remiasi Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 24 straipsniu, tačiau jame nėra aiškiai nurodyta, kuri konkreti šio straipsnio dalis ar punktas buvo pažeisti. Tarnyba neįvardijo, kokie konkretūs tėvų veiksmai ar neveikimas laikomi netinkamu vaiko ugdymu ir kaip tai tiesiogiai susiję su incidentu mokykloje. Vien bendro pobūdžio teisės normos citavimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) reikalavimų individualiam administraciniam aktui, kuris privalo būti aiškus, motyvuotas, objektyvus ir pagrįstas konkrečiais įrodymais. Įstatymo 24 straipsnyje kalbama apie ugdymą pagal vaiko amžių ir brandą, todėl Tarnyba privalėjo individualizuoti pareiškėjų sūnaus situaciją, įvertindama (duomenys neskelbtini), o ne taikyti formalius standartus. Pareiškėjų teigimu, Sprendime padaryta nepagrįsta Tarnybos išvada jiems sukelia reikšmingas teises pasekmes. Skundžiamas Sprendimas buvo panaudotas kaip vienas iš pagrindinių įrodymų priimant policijos (data neskelbtina) nutarimą administracinio nusižengimo byloje dėl (duomenys neskelbtini). Kadangi minėtas policijos nutarimas ir jame nurodytos aplinkybės skundžiamos atskira nustatyta tvarka, pareiškėjams yra reikšminga, kad Tarnybos sprendimas būtų panaikintas kaip teisiškai ydingas ir neobjektyvus.

Tarnyba atsiliepimu su skunde išdėstytais reikalavimais nesutinka ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Tarnyba nurodo, kad Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius (toliau – ir Skyrius), atlikęs Įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, vadovaudamasis Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d.

įsakymu Nr. A1-803 „Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Aprašas), nustatyta tvarka, surinkęs visą aktualią informaciją, (data neskelbtina) atliko vaiko situacijos vertinimą. Vertinant vaiko situaciją gauta informacija buvo vertinama kompleksiskai, atsižvelgiant į mokyklos pateiktą informaciją, vaiko išsakytą nuomonę, bei pareiškėjų pateiktus paaiškinimus, kuriuose yra pasisakoma apie vaiko individualiuosius ir specialiuosius ugdymo poreikius. Vertinant vaiko situaciją, buvo vertinama ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį. Buvo nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Aprašo (duomenys neskelbtini) papunktyje – (duomenys neskelbtini). Faktinės aplinkybės, kuriomis remiantis parinktas rizikos veiksnys: remiantis gautu pranešimu (duomenys neskelbtini). Sprendžiant su mokinio elgesiu susijusius klausimus kyla bendradarbiavimo su tėvais sunkumų. Atsakovė nurodo, kad nustatytas rizikos apsaugos veiksnys, galintis padėti spręsti vaiko situaciją, mažinti nustatytą ((duomenys neskelbtini) papunktyje) neigiamą rizikos veiksnio (-ių) poveikį vaikui pagal Aprašo (duomenys neskelbtini) papunktį. Nurodo faktines aplinkybes, kuriomis remiantis parinktas apsaugos veiksnys: pokalbio metu vaikas nurodė, jog (duomenys neskelbtini).

Atsakovė paaiškina, kad nustačius rizikos veiksnį, sprendžiant ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, t. y. ar šeimai ir (ar) vaikui skirti atvejo vadybos pagalbą, vertinta tai, jog buvo nustatytas rizikos apsaugos veiksnys, todėl šeimai ir (ar) vaikui nebuvo nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikis. Atkreipia dėmesį, jog ir nenustačius būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikio vaiko teisių pažeidimai yra galimi. Įvertinus tai, kad buvo gautas pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuriame buvo nurodoma, jog (duomenys neskelbtini). Todėl vadovaujantis Įstatymo 24 straipsniu nustatyta, kad pažeista vaiko teisė į (duomenys neskelbtini). Tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą turi taip ugdyti vaiką, kad jis taptų atsakingu visuomenės nariu, naudodamasis savo teisėmis ir laisvėmis laikytusi visuotinai pripažintų elgesio normų bei tinkamai vykdytų pagrindines savo pareigas (duomenys neskelbtini). Šią vaiko teisę pareiškėjai užtikrino nepakankamai. Vaiko (duomenys neskelbtini) poreikiai suponuoja didesnę tėvų įsitraukimo poreikį, siekiant užkirsti kelią (duomenys neskelbtini) situacijų pasikartojimui ugdymo įstaigoje bei siekiant užtikrinti saugią ugdymosi aplinką vaikui. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.155 straipsnio 2 dalimi, teigia, kad tėvai turi teisę ir pareigą dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, rūpintis jų sveikata, išlaikyti juos, atsižvelgdami į jų fizinę ir protinę būklę sudaryti palankias sąlygas visapusiškai ir harmoningai vystytis, kad vaikas būtų parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje. Šios teisės įgyvendinimą pirmiausia užtikrina vaiko tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą.

Tarnyba nesutinka su pareiškėjų argumentu, kad Tarnyba vaiko situacijos vertinimo sprendime formaliai remiasi Įstatymo 24 straipsniu, tačiau jame nėra aiškiai nurodyta, kuri konkreti šio straipsnio dalis ar punktas buvo pažeisti. Teigia, kad nustačius vaiko teisių pažeidimą buvo pacituotas Įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktas.

Tarnyba akcentuoja, kad vaiko situacijos vertinimas buvo baigtas nenustačius vaiko apsaugos poreikio ir nenumačius būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį. Pareiškėjai neginčija Skyriaus sprendimų dėl vaiko apsaugos poreikio nenustatymo bei atsisakymo vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį. Teigia, kad net ir patenkinus pareiškėjų prašymą dėl Sprendimo punkto panaikinimo (Skyriaus manymu tam nėra jokio teisinio pagrindo), pareiškėjų teisės ir pareigos nepasikeis. Sprendime tik užfiksuotos faktinės aplinkybės, susijusios su vaiko teisių pažeidimu. Pareiškėjų atžvilgiu nebuvo taikomos jokios poveikio priemonės, nebuvo numatyti jokie įpareigojimai, kurie galėjo turėti teisinių pasekmių.

Paaiškina, kad teikiant atsiliepimą buvo aiškinamasi ar Sprendimą Tarnyba teikė V. komisariatui. Pažymi, kad Tarnyba Sprendimą bei kitą informaciją apie vaiko situacijos vertinimą, kitoms institucijoms, įskaitant policiją, teikia tik teisės aktų nustatytais atvejais ir esant teisiniam pagrindui (pvz., gavus kompetentingos institucijos prašymą). Dokumentų valdymo sistemoje nebuvo

rasta, jog V komisariatas būtų prašęs pateikti vaiko situacijos vertinimo sprendimą atliekant ikiteisminio bei administracinio nusižengimo tyrimus, taip pat nenustatyta, jog Tarnyba šį sprendimą siuntė V komisariatui.

Tarnybos manymu, pareiškėjai nepateikė įtikinamų argumentų, kokias konkrečias teises pasekmes jų teisėms ar teisėtiems interesams sukelia Sprendimas ir kaip pasikeistų jų teisės panaikinus ginčijamos anketos 9 punktą. Pabrėžia, kad dalis pareiškėjų skunde pateiktos informacijos yra susijusi su, jų nuomone, netinkamu ugdymo įstaigos veikimu bei šios įstaigos darbuotojų veiksmais. Pažymi, kad pagal galiojančius teisės aktus Tarnyba / Skyrius savo veikloje vadovaujasi jai suteiktais įgaliojimais, į kuriuos neįeina ugdymo įstaigų vidaus administravimo, pedagogų darbo kokybės ar jų etikos vertinimas.

Pareiškėjams ir atsakovei apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai. Pareiškėjai prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, atsakovė pozicijos dėl bylos nagrinėjimo neišreiškė. Atsižvelgiant į tai, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka, šalims nedalyvaujant.

Skundas tenkintinas iš dalies

Byloje kilo ginčas dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) dalies teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (minėta, toliau – ir Įstatymas), Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 „Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (minėta, toliau – ir Aprašas).

Įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą ir susitinka su vaiku, užsitikrindamas galimybę pabendrauti su juo be apribojimų, jeigu yra poreikis, – nedalyvaujant vaiko atstovams pagal įstatymą, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtiniu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. <...>. Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą. Jeigu Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, nenustato vaiko teisių pažeidimų ir pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, jis priima sprendimą baigti pranešimo nagrinėjimą.

Aprašas nustato vaiko, dėl kurio gautas pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą, situacijos vertinimo tvarką, rizikos ir apsaugos veiksmus, nustatomus atliekant vaiko situacijos vertinimą, būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo tvarką (Aprašo 1 punktas). Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikę Įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, atlieka vaiko situacijos vertinimą užpildydami vaiko situacijos vertinimo dokumentus, kurių formas tvirtina Tarnybos direktorius (Aprašo 4 punktas). Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, vertindami vaiko situaciją, surenka duomenis apie vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą (Aprašo 10.1–10.2 papunkčiai). Vaiko situaciją aptaria su vaiku (aprašant bendravimą su vaiku nurodoma: susitikimo su vaiku data, laikas, vieta, adresas, aplinkybės (ar kalbėta su vaiku atskirai, ar buvo įtampos, ar vaiko atstovai pagal įstatymą prieštaravo susitikimui ir (ar) bendravimui (jeigu prieštaravo tik vienas iš vaiko atstovų pagal įstatymą, nurodyti, kuris (vardas, pavardė)), kaip, bendraujančio su vaiku darbuotojo nuomone, galimai jautėsi vaikas susitikimo ir bendravimo metu) ir

vaiko elgesys (ar vaikas lengvai užmezgė ryšį, ar drąsiai kalbėjo ir pan.), bendravimo su vaiku turinys (ką vaikas papasakojo, kaip pakomentavo situaciją, ar vaiko pasakojimas patvirtino pranešimo apie galimą vaiko teisių pažeidimą aplinkybes, ar jis nurodė kitus galimus rizikos veiksnius ir pan.), vaiko nuomonė apie pagalbos jam ir (ar) šeimai poreikį; jei su vaiku dėl jo amžiaus, atsisakymo bendrauti ar kitų aplinkybių nėra galimybės pabendrauti, nurodomos specialisto pastabos apie vaiko savijautą, elgesį) (Aprašo 10.2.1 papunktis). Taip pat situaciją aptaria su vaiko atstovais pagal įstatymą (aprašant bendravimą su vaiko atstovais pagal įstatymą nurodoma: bendravimo data, laikas, vieta, adresas, turinys (ką vaiko atstovai pagal įstatymą papasakojo, kaip pakomentavo vaiko situaciją), specialisto pastabos (kaip vaiko atstovai pagal įstatymą reaguoja į vaiką, jo situaciją, kitos bendraujant su vaiko atstovais pagal įstatymą nustatytos aplinkybės, svarbios vertinant vaiko situaciją, o jei su vaiko atstovais pagal įstatymą nebendrata, nurodomos nebendravimo priežastys)) (Aprašo 10.2.2 papunktis). Taip pat situaciją aptaria su kitais asmenimis ir (ar) specialistais (aprašant bendravimą su kitais asmenimis ir (ar) specialistais nurodoma: fizinis asmuo (vardas, pavardė) ir (ar) juridinio asmens (nurodomas pavadinimas) atstovas (pareigų pavadinimas, vardas pavardė), galintis turėti reikšmingos informacijos apie galimą vaiko teisių pažeidimą (ryšys su vaiku ar vaiko atstovu pagal įstatymą), bendravimo data, laikas, vieta, jos adresas, forma (gyvai, elektroninių ryšių priemonėmis, raštu), turinys (ką asmuo ar specialistas papasakojo, kaip pakomentavo vaiko situaciją)) (Aprašo 10.2.3 papunktis). Nenustatę vaiko apsaugos poreikio, įvertina, ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, t. y. ar nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Aprašo 25 punkte, bei apsaugos veiksniai, nurodyti Aprašo 28 punkte (Aprašo 10.5 papunktis). Vadovaujantis Aprašo 15 punktu, atlikdami vaiko situacijos vertinimą, Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius turi teisę kreiptis žodžiu arba raštu bet kokiomis ryšio priemonėmis į kitus fizinius ar juridinius asmenis, kurie, Tarnybos arba jos įgalioto teritorinio skyriaus nuomone, gali turėti reikšmingos informacijos (apie vaiko sveikatą, elgesį ir elgesio pokyčius, savijautą, santykius su kitais vaikais ir suaugusiaisiais, poreikius), susijusios su vaiko situacija (pavyzdžiui, į švietimo įstaigų pedagogus, sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus, socialinius darbuotojus, dirbančius su šeima ir pan.) <...>. Atlikus vaiko situacijos vertinimą, gali būti nenustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikis (Aprašo 19.3 papunktis).

Taigi, Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, vertindami vaiko situaciją bendrauja su vaiku, jo atstovais pagal įstatymą, kitais asmenimis ir (ar) specialistais ir užpildo Vaiko situacijos vertinimo dokumentus; įvertina, ar yra pagrindas nustatyti vaiko apsaugos poreikį (Aprašo 10.2 papunktis); nenustatę vaiko apsaugos poreikio, įvertina, ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, pagal Tarnybos direktoriaus 2024 m. rugšėjo 19 d. įsakymo Nr. BV-180 III skyrių, t. y. galimus rizikos veiksnius, nurodytus Aprašo 25 punkte, bei galimus apsaugos veiksnius, nurodytus Aprašo 28 punkte.

Atkreiptinas dėmesys, jog Komisijai nesuteikta kompetencija spręsti pagalbos vaikui ir šeimai poreikio nustatymo vertinimo klausimų, todėl Komisija šiuo atveju vertins, ar atsakovė tinkamai atliko vaiko situacijos vertinimą ir ar Sprendimas ir jame nurodytos išvados motyvuotos ir atitinka objektyvumo ir teisėtumo reikalavimus, vadovaujantis VAI 10 straipsnio nuostatomis.

Bylos duomenimis nustatyta, kad V komisariatas (data neskelbtina) policijos registruojamų įvykių registre užregistruotu pranešimu (ROIK: (duomenys neskelbtini)) (toliau – ir Pranešimas) informavo, kad iš (duomenys neskelbtini).

(Duomenys ir data neskelbtini) raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl (duomenys neskelbtini) charakteristikos“ pateikė pareiškėjų sūnaus charakteristiką (reg. Nr. (duomenys neskelbtini)). Minėtoje charakteristikoje, be kita ko, nurodyta, jog pamokų metu pareiškėjų sūnus (duomenys neskelbtini).

(Data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo anketos Nr. (duomenys neskelbtini) duomenimis, (data neskelbtina) buvo išklaudyta nepilnamečio pareiškėjų sūnaus nuomonė dėl gauto Pranešimo. Pareiškėjų sūnus pasakojo, kad (duomenys neskelbtini).

(Data neskelbtina) bendrauta su pareiškėja (X. Y.), ji supažindinta su Pranešimo turiniu, išaiškinti vaiko teisių apsaugos specialistų atliekami veiksmai kai yra gaunamas pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą, bei paaiškinta, kad jos išsakyta nuomonė dėl pranešime nurodytų aplinkybių bus užfiksuota Vaiko situacijos vertinimo duomenų anketoje (įteikta atmintinė). Pareiškėja nurodė, kad (data neskelbtina) jai paskambino mokyklos socialinė pedagogė, informavo, jog jos sūnus (duomenys neskelbtini).

(Data neskelbtina) bendrauta su pareiškėju (Y. Y.), kuris pasakojo, kad sūnus sakė, jog (duomenys neskelbtini).

Kaip byloje nustatyta, Tarnybos specialistai, gavę pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, atliko vaiko situacijos vertinimą – kalbėjo su pareiškėjais, situaciją aptarė su pareiškėjų sūnumi, kreipėsi dėl papildomos informacijos į nepilnamečio mokymosi įstaigą.

Aprašo 25 punkte numatyta, kad vertinant būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, turi būti įvertinti su vaiko funkcionalumu susiję rizikos veiksniai, su socialine aplinka susiję rizikos veiksniai ir rizikos veiksniai, susiję su vaiko atstovais pagal įstatymą.

Šiuo atveju Tarnybos specialistė nustatė su vaiko funkcionavimu susijusį rizikos veiksnį – (duomenys neskelbtini) (Aprašo (duomenys neskelbtini) papunktis). Nustatytam rizikos veiksniumi nustatytas ir apsaugos veiksnys – (duomenys neskelbtini) (Aprašo (duomenys neskelbtini) papunktis). (Duomenys neskelbtini).

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 24 straipsnis reglamentuoja vaiko ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis bei tėvų pareigą ugdyti vaiką taip, kad jis laikytųsi visuotinai priimtų elgesio normų, gerbtų kitų asmenų teises ir vykdytų savo pareigas. Nagrinėjamu atveju sutiktina su pareiškėjų skunde išdėstytais argumentais, kad Tarnyba skundžiamame Sprendime formaliai remiasi Įstatymo 24 straipsniu, tačiau jame nėra aiškiai nurodyta, kuri konkreči šio straipsnio dalis ar punktas buvo pažeisti. Komisijos vertinimu, Tarnybai konstatuojant, kad pareiškėjai (duomenys neskelbtini), ji privalo aiškiai nurodyti kuri konkreči Įstatymo 24 straipsnio dalis ar pareiga buvo pažeista; kokie konkretūs vaiko tėvų (pareiškėjų) veiksmai ar neveikimas sudarė pažeidimą; kokiais įrodymais tai nustatyta; kaip tarp tėvų elgesio (pareiškėjų) ir vaiko incidento mokykloje egzistuoja priežastinis ryšys.

Byloje surinkti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjai bendradarbiauja su specialistais; priima siūlomas paslaugas; reguliariai lankosi pas reikalingus specialistus; domisi vaiko poreikiais; aktyviai stengiasi spręsti problemas. Minėtos aplinkybės rodo aktyvų pareiškėjų, kaip tėvų, pareigų vykdymą, o ne pasyvumą. Todėl Sprendime turėjo būti paaiškinta, kodėl, nepaisant šių nustatytų aplinkybių, vis dėlto daroma išvada apie nepakankamą pareigų vykdymą. Pareiškėjai, bendraudami su Tarnybos Skyriaus specialistais pateikė duomenis apie vaiko (duomenys neskelbtini); (duomenys neskelbtini); pagalbos ugdymo įstaigoje trūkumą. Nei Tarnybos Skyriaus Vaiko situacijos vertinimo duomenų anketoje, nei Sprendime nėra duomenų, ar minėtos aplinkybės buvo vertinamos, todėl kyla pagrįstų abejonų, ar pakankamai buvo ištirtos faktinės aplinkybės. Pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektas negali ignoruoti pareiškėjų pateiktų reikšmingų įrodymų. Jis turi juos įvertinti ir argumentuotai pasisakyti dėl jų reikšmės priimtam sprendimui.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 punktai). Be kita ko, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) savo praktikoje yra nurodęs, jog VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (pvz., LVAT 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (pvz., LVAT 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-878/2013, 2021 m. lapkričio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2577-602/2021 ir kt.). Akcentuotina ir tai, jog pagal gero administravimo

principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (pvz., LVAT 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrinti, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pvz., LVAT 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012, 2014 m. balandžio 22 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014 ir kt.).

Komisija sprendžia, kad skundžiama Tarnybos Sprendimo dalis, kurioje pateikta išvada, kad pareiškėjai (vaiko tėvai), nepakankamai užtikrino vaiko teisę į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis, neatitinka VAI reikalavimų, nes nei joje, nei pačiame Sprendime nėra aiškiai identifiikuota, kuri konkreti Įstatymo 24 straipsnio nuostata buvo pažeista, nėra individualizuotų faktinių aplinkybių, pagrindžiančių tėvų neveikimą, nėra argumentuotai įvertinti pareiškėjų pateikti duomenys apie vaiko (duomenys neskelbtini), o išvada dėl nepakankamo vaiko ugdymo grindžiama abstrakčiais teiginiais, neatskleidžiant priežastinio ryšio tarp tėvų veiksmų ir mokykloje įvykusio incidento. Todėl kyla abejonių dėl Sprendimo dalies objektyvumo, išsamumo ir pakankamo motyvavimo.

Komisija nesutinka su atsakovės atsiliepime išdėstyta pozicija, kad Sprendimas nesukelia teisinių pasekmių. Tarnyba Sprendime padarė išvadą, kad buvo pažeista vaiko teisė į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis, ir konstatuota, kad motina X. Y. ir tėvas Y. Y. šią vaiko teisę nepakankamai užtikrino, t. y. konstatavo tėvų pareigų nepakankamą vykdymą. Pats tokios išvados įrašymas rodo, kad institucija jai suteikia teisinę ir faktinę reikšmę. Atsižvelgiant į tai, kaip nepagrįstas atmetamas šis atsakovės argumentas, kadangi esantis konstatavimas dėl pareiškėjų nepakankamo vaiko ugdymo yra oficialus viešojo administravimo subjekto vertinimas, gali turėti įtakos pareiškėjų teisinei padėčiai ateityje, būti naudojamas kitose administracinėse ar teisminėse procedūrose bei formuoti neigiamas teises prielaidas pareiškėjų atžvilgiu.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, sprendina, jog skundžiamo Sprendimo dalis neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, todėl yra teisinis ir faktinis pagrindas tenkinti pareiškėjų skundo reikalavimą ir Sprendimo dalį, kurioje nustatyta, kad buvo pažeista vaiko teisė į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis, ir konstatuota, kad motina X. Y. ir tėvas Y. Y. šią vaiko teisę nepakankamai užtikrino, panaikinti.

Išvestiniu skundo reikalavimu pareiškėjai prašo įpareigoti Tarnybos Skyrių per Komisijos nustatytą terminą atlikti naują vaiko situacijos vertinimą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, objektyviai įvertinant: 1) vaiko (duomenys neskelbtini) ugdymosi poreikius; 2) PPT rekomendacijas dėl vaikai reikalingos (duomenys neskelbtini) mokykloje; 3) ar ugdymo įstaigoje faktiškai buvo užtikrinta vaikui pagal PPT rekomendacijas reikalinga priežiūra, mokinio padėjėjos pagalba bei saugumas incidento metu; 4) įvykio aplinkybės mokykloje, įskaitant pareiškėjų nurodomas aplinkybes dėl vaikai reikalingos pagalbos ir priežiūros neužtikrinimo įvykio metu; 5) tėvų veiksmus, iniciatyvas ir siūlymus, kuriais buvo siekiama vaikui reikalingos pagalbos mokykloje; 6) ar išvada dėl tėvų pareigų vykdymo yra teisiškai pagrįsta ir pakankamai motyvuota. Atkreiptinas dėmesys, kad Komisija nėra viešojo administravimo institucija ir neatlieka viešojo administravimo atitinkamoje srityje, dėl to negali įpareigoti viešojo administravimo subjekto priimti konkretaus turinio administracinį sprendimą, o gali tik pavesti iš naujo atlikti veiksmus, kurie pripažinti atliktais netinkamai. Komisija tik vertina viešojo administravimo subjekto atliktų arba neatliktų veiksmų teisėtumą, todėl, nagrinėjamu atveju, Komisija negali įpareigoti atsakovo atlikti pareiškėjo prašomų veiksmų. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjų skundo reikalavimai dėl įpareigojimo nurodyti kaip ir kokie veiksmai turi būti atliekami ir vertinami, atmestini.

Panaikinus Sprendimo dalį, Tarnyba teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais įpareigojama priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Likusieji ginčo šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjų X. Y. bei Y. Y. skundą atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) dalies panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti iš dalies.

Panaikinti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (data neskelbtina) Vaiko situacijos vertinimo sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) dalį, kurioje nustatyta, kad buvo pažeista vaiko teisė į ugdymą naudotis savo teisėmis ir laisvėmis, ir konstatuota, kad motina X. Y. ir tėvas Y. Y. šią vaiko teisę nepakankamai užtikrino.

Įpareigoti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kitoje dalyje skundą atmesti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Marina Adomaitė

Komisijos narės

Vilija Astrauskienė

Laura Bernikienė